

OBSAH

Úvodem	11
ČÁST I. ZROZENÍ 13. VĚKU	13
I. FIKCE O 13. století V ČESKÝCH ZEMÍCH	13
II. VZDÁLENÉ HORIZONTY 13. století	21
Středověk kolem nás	21
Středověk bez začátku a konce	24
Mnoho podob středověké proměny	27
III. „ČESKÉ 13. století“ JAKO HISTORICKÝ PROBLÉM ...	32
IV. ČESKÉ 13. století V PROMĚNÁCH VRCHOLNĚ STŘEDOVĚKÉ EVROPY	37
Románské staveniště	37
Středověké zemědělství ve spirále proměny	40
Kolonizace	43
Společnost trojího lidu a evropská expanze	45
Feudalizace	47
Města	48
Ještě jednou staveniště, tentokrát gotické	52
Gotická společnost	54
Souboj o univerzální moc	56
Myšlenkový svět středověkého člověka a jeho proměna	60
V. KE KOŘENŮM 13. století V ČESKÝCH ZEMÍCH ANEŽ „ZMĚNA PŘED ZMĚNOU“	68
Přemyslovské regnum	69
Moc přemyslovského panovníka v branách 13. věku	74
Potomci bájného Přemysla Oráče	74
Komu náleží dosazovat českého vládce na konci 12. století?	77
Knížetem z moci císařské	80
Kníže a Čechové	83
Svatý Václav mezi knížecí mocí a Čechy	89
Český kníže a moravští Přemyslovci na konci 12. století	92

Správa českých zemí v kontextu proměn společnosti ve druhé polovině 12. století	95
Velmoži nebo šlechta? Otázka soukromého majetku českých předáků	95
Čechové jako knížecí správci	112
Zemský soud.	116
Církevní instituce v českých zemích na konci 12. století	118
„Ti, kteří pracují“ a proměna jejich světa v českých zemích ve druhé polovině 12. století	125
Kulturní horizonty českého a moravského člověka na konci 12. století	142
Venkovský svět konce 12. století	142
Počátky kamenného světa českých a moravských elit na konci 12. století	155
<i>Prostorové horizonty</i>	155
<i>Mentální horizonty</i>	166
 ČÁST II. PŘEMYSLOVCI, MOC, VLÁDA A KRÁLOVSTVÍ V PRVNÍ POLOVINĚ 13. VĚKU	183
 I. PŘEMYSLOVCI V EVROPSKÉM SOUKOLÍ FORTUNY	184
Mezi Štaufy, Welfy a papežem – aneb z knížete králem	184
Mezi Přemyslovci, ženami, biskupem a šlechtou	202
Zpět na evropská kolbiště: Císař, papež a Evropa po bitvě u Bouvines do smrti Konráda IV. Štaufského	217
 II. PŘEMYSLOVSKÉ REGNUM V PRVNÍ POLOVINĚ 13. VĚKU	232
Proměny panovnické moci – z knížete králem	232
Svatý Václav, český panovník a zemská obec v první polovině 13. století	243
Král a markrabě (1197–1253)	248
Být moravským markrabětem	259
Král a Čechové	266
Moc a majetek	266
Mocní a ještě mocnější	279
Nové mentální horizonty urozených	281
Nová sídla mocných	290
Česká a moravská církev v první polovině 13. století	297
Církev, papež, panovník a fundátoři.	297
Nová tvář kamenného světa české a moravské církve	307
Svět „těch, kteří pracují“ v první polovině 13. století – proměna pokračuje	322

Kolonizace	323
<i>Emfyteutické právo</i>	329
Prostorový horizont.	333
Čas práce a mentální horizont.	338
Zrod středověkých měst v českých zemích	343
Odraz společenské změny v proměně panovnické komory	354

III. POLITIK, DIPLOMAT A VÁLEČNÍK VÁCLAV I. V EVROPSKÉ POLITICE DRUHÉ TŘETINY

13. STOLETÍ	358
Král, císař a papež	358
Nájezd Mongolů	369
Kuriální politika	376
Král Václav, markrabě Přemysl a revolta českých a moravských předáků	383
Boj o babenberské dědictví	389
Výběrová bibliografie	399
Summary	416
Jmenný rejstřík	420